

САНАА

ОЛОХ

ЧУРАПЧЫ
УЛУУБУН
ХАБЫАТА

ХАБЫАТ
1991 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

75-2 (75-43) — Тохсуньбу 11 гүз. Олтуоруньук — Санаата—46 солк. 15 харчы.

ӨБҮГЭ ТӨРҮТ ДЬАРЫГЫНАН

Василий Назарович Егоров төрүт обүгэлэрэ санах сүөлүнү, сылтаны нитан, ууһатан олоорбут халыг аймах дьон. Суруйааччы псевдонимыа. Тумарча дьон ааты, маанида ылымматаба, бу иһин төрүт ууһа, халыа.

Өбүгэ санаа кинигик тарҕамматах идэлээх, төлөбүр идэлээх, иһин төрөбүт Саха тын сирин араас муунууларыгар сылдыбыта, ууһу кэмгэ бу талан ыдыт таныыр үлэтигэр сылдьан элбэди билбитэ көрбүтэ. Василий Назарович литературада промышленность тематыгар уус-уран сөһүннэри, романына суруйан сахатын аарҕааччыларыгар бөлөхтөөбүтэ, биирбиди ылбыта. Пекинда тахсар дьэри «Чолбон» сурууналга проза отделыгар редакторунан үлэ-лэбүтэ.

Суруйааччы 1991 сылтан Хахыйааха төрүдүбүт «Тулаада» боһынаа хаһаайыстыба чилиэна, ыччат сүөлүнү төлөбүтүгэ үлэтир. Иһинэхэ ааспыт 1993 сыл бала сылын буолла. Республикада материалнай производствонун сайымнарыга, эти, үтү дэлэтигэ үрдүк көрдөрүүлэри иһин Саха Республикатын Государственной бирээмийэ атаммыта.

Сиппэмкэ: Государственной бирээмийэ лауреата В. Н. Егоров—Тумарча.

Т. КАРДАШЕВСКАЯ фотота.

Икки сылы алтыһынар ахсынны ый бүтүүтө улуу дьаһалтатыгар улахан түмүү буолан ааста. Манна дьаһалтаттар баһылыктара, тэрлэтэлэр, предпринимателар салайааччылары ыгырылган сырыттылар. Бу түгүн Республика Правительствотун председатели солбуйааччы А. И. Понсева үлэ бэрэ-дэһинэ кэлэ сылдыһым кытта сибээстээх. Альбина Ишюкентьева этэринэн, манник правительственной таһынаах бөлөхтөр Өлүөнэ илин эгэр улуустарыгар барыларыгар сылдьан, үөрөх, культура, эми, өлөх-дьаһах эйгэтин тэрлэтэлэрин, учреждениеларын бу ринек усулуобуйатыгар үлэлэрин, иһинки ба-лаанарын итэрэтиргэтэлэр.

Курдугун, хаһаайыстыба-тын муһаттан төлөрү бэ-лэбэ ылбыт кэмгэ хайдах үлэлээх, тэрээһиннээх иһинитин салайааччылар информациялар өссө тө-гүд көрдөрдө. Тыл хаһа-айыстыбатын управлене-тын начальнига В. П. Чи-чингаров хаһаайыстыба-лар республика 11 улуу-һунан оттообут 6060-ча тонна отун таһыага итинэн тийбэт 5-6 тыһ. тоннаны атылаһыага 3 млрд. 300 мөл. солк. ороскуоту көрсөөрү оло-руорун ыйда. Ити кэмгэ эт-үүт комбинатыгар 300 тонна эт, 25 тонна ынах арыпта сатаан батарыллы-быта ыллар. Итинэн ха-һаайыстыбалар туттарыл-лар сыананан 605 мөл. солк. ситэ ыланна, агар-дас поставивиттарыгар 792 мөл. солк. иккэ иһирди-лөр, үлэтигэр 2-3 ыл-даах хамнастарын төдүү иһинтэр. Ити 600 мөл. солк. тэһинээр. Аны ө-дүлэ иһинэн хаһаайысты-балар комбанга 460 мөл. солк. кредити төһөрүөх-төөхтөр. Онтон уһаттаха-рына, комбанк ити иһи

210 бырыһыан онуугар 420 бырыһыаннаан төлө-түөхтөөх. Оһо «сүрүн буруйдаах» дьэтер эт-үүт комбинатын директоры С. Н. Яковлев: — Бородууксуяаны ба-тарыы бийиги улууска уустуктардаах. Ол курдук, сүөлүнү маассабай өлөрүү кэмгэр өрүс суола са-былаах буолар. Ол кэм-гэ рыногы Дьоксуоснай ту-латынаагы улуустар төлө-роолор. Оттон бийиги ах-сынны ылтан эрэ киирэр кыахтаахпыт. Иккиннэн, урут куорат улахан тэрлэ-тэлэригэр туттарарга чоп-чу дуогабардаах буолар-быт. Билигин олоорбут Не-рьюнгиттан, Чульмантан чэпчэки сыаналаах эти, арыһы ылан туолбуттар. Маныаха тастан киирэр бо-родууксуяада республика улахан нолуогу олохтуон наада. Миэстэбэ онго-һуулар бородууксуяа-ны өччөбө эрэ батарыллар кыахтаах. Сү-үрэн-көтөн эти, арыһы дьэ батарыах курдуктук эрэ-ри, ол баһаһыаннааны бы-һаарбат. Үсүүһүнэ, сыана марахана биир сүрүн би-

ричинэ. Тыл сиритэр кы-ра хамнаса кини арыһы-ны 10 тыһ. солк. иһин ылаһы? Оһон атыһыанар сыаналары чэпчэтэр сөп. Оттон ол араастаһытын республика бюджетта уйу-нуон наада.

Комбинат эти кыһаан

туур, төһө-харча суумада аһадыллан хараллалларын чуолнайдыр наада. Ол баһар, кредит туһанылар болдьоһор, бырыһыаны-гар учуоттаннан сөп.

Үп-харчы, кредити туһа-ны туһунан сүгэ-балта тылы биин үлэһиттэрэ эт-

ХАИДАХ ҮЛЭЛИИБИТ?

батарбат айдааныгар оло-ру буолаһына, райпо-ребсоюз сибиннээ этин хамаатык тутар. «Дьон туттарбат, Бара сатаан, комплетин 2000 солк., өн-нө өссө 660 солк. дотация кыаллыбата. Халбаһы сьаһар сибиннээ этэ суох бородууксуяаны онорбот»,—дир бырабы-лыаннаа председатели Г. С. Платонов. Председа-тель итинэн салгым кре-дити, үбүһү туттууга охтуур. Райсоко туһамыт кредиттэн 537 мөл. солк. курдуктук болдьоһор төлө-бөтөх. Бу нэс уһатыллан, эмэ иһин бүк төлөһөр чинчилээх Герасим Степа-нович ити сүрүн бири-чинистинэн сылааһы аһы-лын бородуукталарын про-мышленнай табардарга курдук биир-икки күнүнэ, ыһынан да атылаан эл-биһэр сатаһытын, оһон саһлаас бородуукта үп-харчы эргиритэр туһа-лы охсубатын аһар. Маныаха кэмэ санаалар этиһинилэр. Чуолан, сылааһы сүрүн боро-дуукталары туһунан учуот-

тилэр. Расчетнай кассовай иһин начальнига Д. И. Еврафов хаһаайыстыба-лар 1991 сылга 7 мөл. солк., 1992 сылга 515 мөл. солк. уонна 1993 сылга 2 млрд. 503 мөл. солк. кре-дити туһамыттарын сана-натта. Итинэн 1994 сылга 1 млрд. солк. көспүт. 1993 сыл ахсыннытыт-тан кредит бырыһыан 210-га тийбит. Балаһан иһиттан хамнас суох. Баһыһаһтар, табаары-тыбалар кредиттэри бы-рыһыанна да төлүүр кыахтаах тахсан олоһол-лор. Иһиннэн, кредит-тэһини принцибин иһин тахса турар. Биирдин кли-ентэ 50-нуу мөл. солк. биирдин дьон күһөһилээх дьаһаллар баһаччы онго-һуулаһлар. Оттон бийиги төлөһөр кыахтаах клиент-тэ эрэ кредити, сууданы биирэр эбээһинистээх эти-бит,—дир Дмитрий Ива-нович.

Комбанк председатели С. Д. Ноговицын: «Бүгүн 100 мөл. солк. тобохтоох-пуг. 1 млрд. 100 мөл. солк. дебиторскай нэстээх-

Улууе хаһаайыстыбаларыгар, төрилтэлэригэр ЫҢЫРЫ СУРУК

Нэһиликкит биир үүнэн иһэр ыччата 17 саа-таах Вадим Борисов быдырыһын Москва куоранна бүүрүгэр уустук операцияны онорторбута. Опера-ция төлөбүрдээх буолан, нэһилик, улууе бүтүүнү көмөлөспүттөрө. Оһо табыллыбаһа, бийыл иһис-тэһи операциялаһахтаах, Вадим билигин Москвада институтка сьатар. Огоһуулар операция төлөбүрө 5 мөл. солкуобай. Бу суума институту сьетуугар киир-дэһинэ эрэ операцияны онороллор. Манник кыһал-га улууспут хайа баһарар иһиндигэр буолуон сөп.

Ол иһин бийиги улуускутуугар туспа сьетта аста-ран эмэ барар дьонго көмөлөһөр фонд олохтуох-ха дьон ыгырабыт. Бу боһуруос суһаллык баһа-рыһыларын туһугар хаһаайыстыбалар, тэрлэтэлэр са-лайааччылары эмэ үүнэһ кэлэр компенсация суотут-тан бастаки угуу быһыһынан 200—300-түү ты-һынанча солкуобай ити сьемка баһа көһөрөллөрү-гэр сөбүлэһини улууе дьаһалтатын үүнэ отделын начальнигар биллэрэлэригэр көрдөһөбүт. Атын тө-рилтэлэр күһүбэди хамнаһыттан киллэрэххитин сөп. Үп-көһө турарын хааччыһар иһинтэн ый а-һы эмэ үүнэ көрүллөр компенсациятан 5-тии бырыһыаны киллэрээһин.

Рынок мараһан тыһа улууе бары хаһаайы-стыбаларыгар билибит кэмгэр биир сүрүн сьолта-лаах боһуруоһунан иһин кыһаах кыһамыһыта, өһөбүлэ буолар. Өбүгэлэригэр үтүө үгэстэринэн сир-дэтэн кыһалдалааһа, кыһамыһа төһө күтүспүт, кыһаһыт тыһыһинэн көмөлөһөбүт.

«Чампара» табаарыстыба бырабылыһаннаа, профкома.

Эһээхиччэлэр

Улуустааһы иһин ба-лаһа төрүүр отделене-тын үлэһиттэрэ биллэр-биттэринэн, бу үүммүт сьыл 10 хонугар 12 ты-рачаан күн сирин көрдө. Кинилэртэн 5-һа иһыс, 7-

тэ уол. Түөрт дьахтар аан маннай иһэ буолар дьоллоох үөрүүтүн биллэ. Дьэ ити курдук, күн иһэ-лэр дьэ көргөттэригэр, аймахтарыгар саһа иһин-ни эһитилэр.

«СО» кorr.

пит. Итинэн комбанк 3-4 ылга үлэһин, клиентэри-ныта аһсар кыада суох. Дебиторскай иһи үһатыы иһин төлөбүр 210-тан 420 бырыһыанга дьэри улаат-та. Оттон аһардас райпо-требсоко 1 млрд. 300 мөл. солк. кредити саһааһа

буолаһа, ону тыа дьө-кун социальнай көмүскө-лүгэр туһаһарга туруо-руста. Көөчүтүүр хаба-лалаах кредиттэрин ылар-тан туттуммуттарын эттэ. Тыа хаһаайыстыбатын уп-равленнетиһа кылаабыһай зоотехнига М. Н. Кирил-лиэ эмэ онгоһуулар көмө-лөр халбархайдарын ыда. Холбур, быдырыһын сьыл саһатыгар государство 2000 тонна эти туттарар-га контракция дуоһаба-ра бигэртаммита эрэри, сыаналар ахсынныга эрэ көлөн үрдээтилэр. Аны оло-ру билигин сыаналары хана да сиппэттэр. Чыһа-параттан табаарыстыба ди-ректора А. В. Платонов сьыл устата үүнэр сыана-лары учуоттаан бородуук-суяаларга хамсаабит ком-пенсациялары быһарга уонна ону сьыл санаһыттан саһалаан туһаннарарга эт-та.

Сүөлүттэн (ноһоһоһоох салааттан) биир күн а-һаастанан көбүһөр кыах суох. Оннука санаһар да буолаһа, тутта атын дьа-рыгы була оһсор наада. Ол кыаллыбат. Оннук эһит буолаһына, ида өһөстөн калбит сүөлүнү-һы иһи-тэргэ көмө хайдах да баар буолаһына табыл-лар.

Сүбэ бэрэдэһинэн иһи-тыллыбыт иһин ыгырыһы-лаах муһыһах түмүгэ, дьэ, иһиник, А. И. Понсева да санаата, түмүктэһинэ иһиннэ чуһас.

С. СМЕРНИКОВА.

Физкультурнай хамсаанын 70 сыла

А БА дейду сэринти кишиниңиң сылларга кыялы кылатарга уйдан, суг-жураан кыттыбыт ас-туор олодоттан мүчү көшүт уонна хоту үкүс ортунаа көһөрүддүбүт амак-билэ дьоммут төрөбүт дойдутарыгар тыһынаах ариалдан кэбэит үөрүүлэрин-көтүүлэрин күүрээне улахан өтө. Дьон сарга, ордун эдэр ыччат, туохха барытыгар олус түмүүллээдэ, истин-эйэсэ сыһыаннаада, ханнык ба-барар үлэсэ үрдүк тэрэ-һинээдэ, үтүбэ, сырдыкка, саҕада тардыстылаа-ба, оһуоха тирээдирэн ал-

товүү чинэ Чуралчыттан Саха АССР 1948 сыллаа-бы чемпионнарыгар Тро-фим Парламовка (хапса-дайга уонна хайаһарынан 10 км сүүрүүгэ), Афа-сий Сефрововка (500 м сүүрүүгэ) уонна Михаил Белленка (кыра калибр-даах винтовканын ытыла) бөрүлүбүтэ.

Инин ыаллы оройуон күрэхтэһинтэ олус тэрэ-һинээхтик, сөөүү-махта-һылы, үөрүү-көтүү орто-гар ытыллыбыта. Уопсай түмүкү Чуралчы оройу-онун хамандата 127,32 очкуну хомууан тааттала

тыгар уонна саахыманка бастааны мээстэлэрин биэр-бөтлөөр. Ону танэ күрөх-тэһин, урут 16 көрүнгэ ытыллыбыт эбит буолла-дына, быһыт 6 эрэ кө-рүнгэ буолбута спорт сай-дыктын таһыман толору арыан көрдөрбөт.

Ининкини бу таба-рыстыы көрүүһүнү өссө сайыанарар, кэбэитэр-байы-гар, итин ыаллы улуус-тар доһордуу сыһыанна-рыл бөөрүтөгөр сыалтан ыһабыы 50 сылыгар дуу, күрөхтэһини 50-с төгүлү-гар дуу эбэтэр атын да төрөстөөх түгэнигэ сөп тү-

Табаарысты көрсүһүүгэ — кинг суолу

Дьаммит-кэһаммит олох-путун чөлүгөр түһэрэн саналыы онгосторго сору-нуулаахтык турумуута ха-рахха бырабыллара.

Ол саҕаа оройуон спартакиадага эбэтэр ыһаада сыллата ахсын үрдүк таһымнаахтык тэ-рииллэрэ. Оһуоха чөлү 1949 сыллаады оройуон спарта-киадаһын уонна онтон сирдэтэрэн тахсар санаабын кытта билиһиннэрэһин бабарарын.

Сорохтор икки оройуон күрэхтэһинтэ аан бастаан 1947 сылтан сабаламмыта динилэр (ол гынаа баран 45 төгүлэ туолкай биллэр). Ити сыллаады спартакиа-дага таһталар спорт сү-рүн көрүнүлэригэр мээстэ-лэспэтэхтэр. Урут даҕаны оройуон ыһаабар атын оройуоннартан хамандан-нан буолбакка, бинди-лээн мэдэни кыттааччы-лар. Дьиниһин, тааттала-ры кытта саха оонньуула-рыгар, ат сүүрдүүтүгэр күрэхтэһинлэр сэрки бы-дан иһинтэн ытыллалла-рын туһунан истэн билэбит. Ол эрээри оройуон 1949 сыллаады спартакиадага аан маҕнай Таатта оро-йуонун официальной деле-гацията уонна спортивнай хамандата кыттылаах ытыллыбыта. Оһон бу ыаллы улууспутун кыт-та спорт элбэх көрүнгө-ригэр бастаах улахан көр-сүһүбүт этэ.

Спартакиада иһин ста-дионга (ети дьыл стадио-ну оһорууга 36,6 тыһ. солкуобай ороскуоттам-мыта) бэс ыһын 19-20 күннэригэр тилэри ытыл-лыбыта. Оһон, быһа хо-лоон, 5 таһымачаттан тах-са киһи сылдьабыта, от-тон ити көмгэ оройуон кэһиниһинтэ 10 695 ки-һи эрэ этэ. Тааттаттан ССКП райкомун секретэ-ра И. В. Кузьмин байы-лыстаах 28 киһилээх оро-йуон сүүмэрдэммит ха-маандата, оттон билиһит-төн 44 киһилээх хаманда күөн көрсүбүттэри. Спар-такиада аһыллытыгар күрөхтэһин былааран но-

ры (67,66 очко) балаача кыраабынан бырабан кыай-быта. Оттон спорт бинди көрүнгөһөрүнэ ылан көрдөхкө, түмүк маньык этэ:

Атах оонньуутугар (10 туоска) Иван Владимиров 38 м, 4 см кылыһан, 35 м, 27 см ыстаналаан бас-таталаабыта, оттон кыо-бахха (10 туоска) Гаврил Попов 26 м, 4 см түһэн кыайбыта. Уһуну ойууга (чутуулаһыһына) Алексей Неустроев 5 м 15 см тү-һэн 1 мээстэни ылыта. Уста тахтүрүйөн ойууга эһинэ Н. Владимиров 11 м 10 см көрдөрүүлэһин бас-таабыта. Үрдүгү көтүүгэ Алексей Мурунов 1 м 45 см ылан кыайылыах тахсыбыта. 100 м сүүрүү-гэ эр дьонго Иван Вла-димиров 11,5 сек., дых-талларга Мария Григорье-ва 14,1 сек. кэлэһинэр бас-таабыттара. Виллиһээх быһыһыт Петр Лукин 1000 м дистанцияга 3 мун, 01 сек. уонна 3000 м сирин 10 мун, 05 сек. кэлэн холкутук чем-пионнаабыта. Дыхталлар 400 м сүүрүүлэригэр Про-копьева кыайбыта. Хапса-байдаһан тустууга уонна гранатаны 48 м 6 см ыраахха бырабан Нико-лентий Обоюкин бастаабы-та. Саахыманна Михаил Афанасьев холкута, Н. П. Чапинов уонна Дмитрий Постников иккис үһүс мээстэлэри үлэстэбиттэ-рэ. Ат сүүрүүтүгэр Чу-ралчылар 36, таатталар 8 очноламыттара.

Ити курдук, спорт 16 көрүнгө күрөхтэһинтэ-риттэн билиһин хаманда-быт 11-гар бастаан мээ-стэлэри ылаттаабыта, оттон таатталар 5 көрүнгө (үр-дүгү көтүүгэ, гранатаны бырабыһыга, мас тардыһы-ныгар, хапсадайга, саахы-манна) кыайытыгар. Бы-һылы 45-с көрсүһүүгэ таатталар мас тардыһы-

бэһиннэрэн сайынты кэм-кэ ыһаахтарбытыгар хар-дарыта сылдыһар (курдук, бөддьөкү бысыһан туран, кыһынк тэрийэн ытыла-ха дин саныһын. Кэһин-ки сылларга күрэхтэһин мэдэни кыһын буоларынан иһин улуус дьон-сөргөтө кыайан көрбөт. Елэмэ-нини, хомуллуу, кэһин-ба-рыы кыаллыбат. Үкүсү кү-рөхтэһэччилэр байалара туһааннаах кыттар көрү-нэри эрэ көрөллөр.

Дьиниһин, күрэхтэһин-ни кыһын тэрийэн дьон-но сөргөтө, ордук эдэр ыч-чакыһыгар, көрдөрөн кө-бүлүүрбүт, угуйарбыт, уһуйарбыт сүһүн суолта-лаах дьайылыах буолу-ба чуолкай. Быһыр-быһыр-гыттан үчүгэй, улахан ыһаахтар кэрэ кэһин, уос номоһо буоланар кө-лүөнэттэн көлүөнэгэ бэ-риллэн иһэр айылтылаах-тар. Оһон да сирдэтэххэ, ыһаады, иһин спорттивнай программалаан туран, са-ха оһун бырааһынныһын курдук ыһтар үчүгэйтөн атыһы аҕалыа суоҕа.

Бастаах күрэхтэһинтэ-ри тэрийсэбит кырдыас көлүөнэ дьон ыһса ыал-лы улуустар үгэсэ кү-бүлүүбүт доһордуу көрү-һүүлэрэ салданан бара турарыттан сүрдээһин үө-рөбит уонна иһинкини өс-сө киһи сайдыһы ылары-гар бабарарыт. Бу ахтыһы-ны улууспут аатын-суолун араас кэмнэргэ көмүскэ-бит уруксу спортеменнар-бытын укһумуодун, то-дөстөөх түгэһинэргэ ахтар-санылар, чэһтиир буолу-дуг иһинкини иһинкилар хо-лобурдарыгар эдэрдар үө-рөһүннэр дьин санааттан суруйдун.

Иван ВАСИЛЬЕВ, 1948—1952 ес. ЫБСЛКС райкомун секретэра, «Уро-жай» ДСО бочуоттаах чи-лэһэ.

ЫРААХ СУНТААРГА ЫЛДЫТТААН

«Саха сирэ» хаһыат «Дьөгөгэ» дьин аваллаах таһаарыһыгар поэт Нико-лай Харитонов — Чуор «Сахам кыргыттары» дьин хоһоонугар ырыа мело-дистын аһарга республика мелодистарыгар, компо-зиттордарыгар конкурс биллэрэн турар. Оһон Чу-ралчы улуһунтан соһото-лун кыттаммын, Сунтаар-га ыһырыллан ыалдыт-таан кэлдим.

Республикага аан бас-таан саха кыргыттарыгар аваллаах конференция Сунтаар сэлэһиниһиттэр ахсынны ыһаа буолан аһынты иһитибит, аах-тыт буолуохтааххыт. Мин оһон сылдьан тугу көр-бүпүн билбимини, туох санаага кэлбимини дьом-мор-сөргөтөр кэлсээтэхпи-нэ эрэ сатаһыһын. Мун-һаахха кыргыттарбыт, дыхталларбыт олохторун-дыһаахтары иһиттэһин, ки-һилэр дьин кэргэһигэ оруолларын үрдэһин, дьин кэргэн туруктаах буолу-гун ситиһин тула киһиг-өрүттээх көһсэһин буолла. Элбэх саҕа саһаа, көс-төм этиһиннэ. Сунтаар улуһун кыргыттары са-ха бары кыргыттарыгар аһаҕас суруктара иһитли-нэ.

Конференция кэһинтэн улуус кэһиннээһин Куль-тура дьиниһиттэр Николай Чуор «Сахам кыргыттары» дьин хоһоонугар мело-дистар айбыт ырыа-лары иһити буолла. Оһон кыттыахтаах 12 конкур-сантан 11-рэ кэлбит. Бу конкурс аһардаас биэр хо-һоонго ырыа элбэх мело-дията айыллыбытынан уратылаах. Мелодист бэ-һитэ ыһыһыра эбэтэр атын киһини ылаттар көһүл, Оһон туһанан мин бэйэм айбыт ырыабын Сунтаардаады «Ньургун-һун» оһо садын үлэһиттэ-рин кытта көһсөтөн 2 кыһыска толоттордун. Олус хатыһылаахтык барбыт конкурс түмүгэр Гран-при хаһааһынан аһал музыкальнай үөрөх-төөх Сунтаар эдэр мело-диста Илья Константинов ааттанна. Үөрүүлээх ыһы-һыга-майгыга кэһинкэ Япония магнитофона тут-тарылыһна. Оһон аһы-тар спонсордар олохтоо-бут биринистэрин, суве-нирдарын, махтал сурук-тарын туттулар. Ити кур-

К э р э э й г э т и г э р

дук бу ырыа ыһаага үр-дүк таһымнаахтык долгу-туулаахтык, мин бэйэм туссар умнуулаһыт өйдө-бүл буолан аһаста.

Үс күн устата ытыла-дыбыт дьаһал Сунтаар улуһун Айыы Куоларын дьоро кыһаларынан тү-мүктэһинэ. Эһэлгэ уотунан көһргөтүлүбүт сенаага сахалыы таһастаах 25 кэрэ ыһыс уоһунарынан аһаллаһын кыһын кэһ-нылдьыһа хэһитылар. Сахабыт кыргыттары бэ-һыһыһын-таһааһын тут-тардыһын-каһтардыһын, са-һалыһын-иһэлэһин кэрэ, на-рыһ-намчы, сайдам-сай-даас эһиттарын бу түһүт-гөһө иһэ көрөһ өссө тө-гүл иһэһэһим. Биртэн-бир хаһман наскыһы-һахтаһа, кыһыһахтаах куоластарынан ылаһан, туһуһан доһлоһуттаһа эриһкэһин. Кырдыһ да, поэт Николай Чуор хо-һуйбутунуу:

Талбыт курдук көрөлөр, Тыһаа турар сибэһилэр — Саха Айыы Куолара, Саха кыргыттары

аһыһаһара Ити киһинэ шөү-концер-ка улуус кэһиниһиттэри-тэн эдэр ырыаһыттар үһүһүһүттэр кыһыннылар. Иһин сөһөрө баар — эдэр ыччат төрүт фольклору не сүрөһиттэн ыһыһын, умсугуһан туран толорор. Сунтаарга өбүгэлэри аһыһаларын - тойуһтары иһэһиннэ иһэһ сылдьар эдэр тойуһуттар элбэх-тэри сөһөрүн эрэ. Маны көрө оһорон өбүтэбит ырыаһын-тойуһун, сэрэн-туомун утумууур, кө-лүөнэттэн көлүөнэгэ тиэр-дэр, оһу аһан атын оһун-тарга төрүт искусствө-һөһүн көрдөрөр-биллэрөр дьонноох эрэ буоллаһы-тыһа сахалар оһук бы-һыһыһын сайдыаһыһын сөһүн саныһыһын, иһинки ыччаттарынан киһи тут-туоххун баһараһын. Дьө-ро киһинэ түмүгөр түһүлгэ тула төһуоруһан оһуоһай-даан ойдуһубут, эһинэхтидээн эһэһиттибит. Сунтаар оһонго, оһуоһай дойдуту-нан, кырдыһ, аһтаннаһ аһтаннар эһит.

Маньык үс күн устата ытыллыбыт саха кыргыттарыгар аһаммыт бас-таны дьаһалы поэт, жур-налист, «Республика Са-ха» хаһыат бөһөһтин көр-респондэна Н. И. Харито-нов — Чуор сүүрүн-көһөн, спонсордары буһан, кэһ-сөһөн тэрийдэ. Бу сүр-дөөх улахан суолталаах кэлэр кэһилэһитин түс-түүр сүбө-сөргү-муһнаах тэһэһиниһиттэр кэһинкэ Сунтаар улуһун бары салаһааччылары өйөбүт буолан кыттыһыттары мах-таллаах дьыһала. Мунһаах, конкурс, о.д.а көр-һар тэ-һэһинин кыһаа-хотө түп-күттэри таһынан ыал-дыттар кэлэр-барар орос-куоттары уһунан, бөһө аһтан, күүлэһиттэн кон-ференцияны үрдүк та-һымнаахтык түмүктэһит Сунтаар улуһун сала-һааччылары холобурга ыһыһы уонна сайдаас-сайдам санаалаах, эһэһ-элэхтэй майгылаах, ырыа-тойуһ аһыһастаах, оһу-хай-оһонго эһэһдэһит дойдулаах Сунтаар олох-тоохторугар махталыһады баһарылар.

Сунтаар кыргыттары са-ха бары кыргыттарыгар аһаҕас суруктара респу-блика хаһыаттары конкурс төһөрдилэһит. Ол сурук не хоһоонун кытта бил-сэн баран, Чуралчы кыргыттары кэһиллэри туһунан киһини көһсө-тиһэтэрэ, дүүллэһиттэрэ дьин эриһэһин.

Бу түгэһиннэн туһанан эһин ити конкурска баран кыттан кэһиниһит үбүнэ-харчыһан көһөлөһүт «Арыһылаах» коллектив-най предпринятие салаһ-татыгар уонна улаһиһ оһуоһоһа коллективныгар не сүрэхиттэн махтал-быһи төһөдөһин.

Проконий НОВГОРДОВ, мелодист.

Талтал таабырына

СҮБЭЛЭЭН

Күндү редакция! Мин аһтыс кылааска үөһө-наһын. Бастаах кылаастан эһа биэр уолу сөһүлүү көрөбүн. Иһинэн биэр кылааска үөһөһит. Иһин аһта Т. дьин. Т-һи биэр пордуган эһин сөһүлүү көрөр. Мин подругабар Т-һи сөһүлүү көрөбүн дин иһинни. Т. хайабыһын сөһү-лүүрө буолуой? Мин-гин дуу, подругабын дуу? Мин хайдаһ тыһ-наһыһа Т. мингин сөһү-лүү көрөһөй? Киһини подругабыттан быһ-дыһы сатаһалһын тыһ-нин баран, мин киһини сөһүлүү көрөбүн. Баһааһыһа, сүбө-дөөһ эрэ. А.

1994 СЫЛ — ЫТ СЫЛА

Санкт-Петербург. Тыһ-ныһы кырдыһас «бөһөһтин сирин-уотун кэрийэр». Эс-трада клоунугар А. М. Концельскаяга, киһи-ыһыгар Рамзеска, киһи-лэр ыһаһай доһотторугар эһинэ ыалдыһтааһа. Бу олбуорго оһорор оһолор Саһа дьыһы Аркадий Ми-хайлович иһиниһинэ туһ-нут өһурууһатын куора-тыгар көрүстүлэр (сип-ноһа). Н. Веригин, Н. Куртов фотоһ (РИТА — ССТА).

Редакция почтаыттан

Ыалдыттарбыт сэргэхситтилэр

Бипр дойдугаахтарын саха литературатыгар үгэ наарын төрүттөбүт сүрүлээччи С. А. Саванин...

Ыалаах тарааһын», Ойсава Прасильникова «Тураах таах Күүдээх» (Мугудайтан), Николана Бушьева «Ваттааһа баһылыа» (Болтоҕо) айымшалары...

та ойдобунуу бэлэхтэри туттардылар. Ийэһэ Сыннаалааһа иинигэр ыһаһылаахтар түмүк концерттара буолла...

КОНСТАНТИНОВ Роман Иннокентьевич

Бийиги улуусунуу дьон сэрэгэ ыар сүүтүктэннэ, б.д. тохсунуу 4 күнүгэр сахаттан бастаыи Социалистическай Үлэ Геройа...

затын сабадаскайынан үлээһин, саха нуруотун бу төрүттүс идэтин чулууттан...

Роман Иннокентьевич мэдэи дьон-сэргэ айыпта, дьон-сэргэ олохун арчылыкта этэ...

ники сылларыгар уонна сэрии кэппинээди сылларга, ат көлө адыһаан, тардар күөс дойду урдүннө...

1931 сыллаахха Буденнай аатынан колхозка бипр бастаһынан чилиэниин иһирбитэ уонна ат көрөөччүһүн үлээбэти...

И. Сивцев, А. Захаров, А. Кузьмин, Т. Тарасов, А. Саргыдаев, В. Чичигинаров, Е. Васильев, Е. Аммосов, Н. Михайлов.

Бары даһаны үөрдүбүт

түгэннэ спорт талааннаах салайааччытын, төрийээччин А. К. Софронов аата...

гар спорт атаһар туруутугар сыраллаһан үлээбэти иһин, бипр дойдугаахчыт Г. Г. Макаров...

Евдокия СОФРОНОВА.

Францияда буолан аастыт 17-с аэрогатаһар фестивалларыгар төбө үрдүнэ сэлгын, дыкыллар, мотоцикълар, күлүүстөр, чаасналар, агэлгэ маллар саллар көтөн аастылар.

ФБА-РИТА-ССТА фотога

Саха сиригэр физкультурнай хамсаһын 70 сыла туолуутун улууска бэлэтиир дьаһалларга элбэх ветеран спортсменнар үөрөхтө кытылылар...

ПЕНСИОНЕРДАР, ПОСОВНИЕ ЫЛААЧЧЫЛАР!

Пенсионна дьыһаларын тиэрдэ биэринэн улуустаабы пенсия управлениета ыларынан, бу дьыл тохсунуутаары пенсияны төлөөһүнэ саҕа докумуннары толоруунан сабадэһэн пенсияны биэрин ый 20 күнүгэр дьэри үлэтиллэр.

МАХТАНАБЫТ

Бийиги арабытын Кузьмин Дмитрий Семенович тибэх суолугар атаарбытыгар күүс-көмө буолбут бипргэ үлээбэти «Чурапчы» баһынай хаһаайыстыбатын коллективыгар, Сылай нэһилиэгин дьаһалтатыгар, Сылай баһынай хаһаайыстыбаларын ассоциациятыгар, Сылай орто оскуола...

Кэргэнэ, оҕолоро.

Күндү оҕобут, кэргэним, аҕабыт, бырааныһыт, аймахыт Хонтобо нэһилиэгин дьаһалтатын баһылыатын солбуулааччы ДАНИЛОВ Михаил Михайлович

Социалистическай Үлэ Героя, улуус бочуоттаах гражданина КОНСТАНТИНОВ Роман Иннокентьевич өлбүтүнэн дьык кэргэттэригэр, оҕолоругар, сөннөригэр дьирин кутурданыарын тиэрдэллэр...

Бипргэ үөрэммит табаарыспытыгар Виктор Нинолаевич Сивцевка, кини кэргэнитэр Екатерина Гаарильевна Потаповада күндү оҕолоро ТАНЮША ээһекэ ыалдыан өлбүтүнэн дьирин кутурданыарыттан тиэрдэбит.

Редактор М. Н. СИДОРОВА. НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапчы, ул. Карла Маркса, 26 «а». ТЕЛЕФОНЫ: редактор — 21-332, оҕоһо — 21-285, общий — 21-505.

Учредители (соучредители) газеты — Редакция, Администрация улуса, Национальная издательско-полиграфическая компания «Сахаполирафинда».

Зарегистрирована Саха (Якутской) региональной инспекцией, по защите свободы печати и массовой информации.